

PODŁOŻYĆ (64) *vb pf*

Oba o jasne (w tym w drugim 1 r. błędne znakowanie).

inf podłożyć (13). \diamond *fut 1 sg* podłożę (7). \diamond *3 sg* podłoży (5). \diamond *praet 2 sg m -ś* podłożył (1). \diamond *3 sg m* podłożył (10). *f* podłożyła (1). \diamond *3 pl m pers* podłożyli (4). \diamond *plusq 2 sg m -ś* był podłożył (1). \diamond *3 sg m* był podłożył (1). \diamond *imp 2 sg* podł(o)ż (9). \diamond *3 sg* niechaj podłoży (1). \diamond *con 3 sg m* by podłożył (1). \diamond *part praet act* podłożywszy (10).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVI(XVIII; wstawka z XVIII) – XVII i XIX w.

1. *Podsunać, włożyć, postawić pod coś; supponere HistAl, Vulg, Mącz; subdere, subditare Mącz [w tym: kogo (1), co (26)] (29)* : Subdere ova adulteritia, Cudze yáycá podłóżyć. *Mącz* 93a.

podłożyć pod co (17): FalZioł V 26v; Ma pod sobą Tyffeusza, Onego obra mocnego Przeciwnika [bo]skiego, Ktorego Jupiter zborzył, I pod gory ji podłożył. BierRozm 24; Alexander podłożywszy fzyię fwoię pod mari/ gorzko płącząc fzedł. HistAl G2v; Leop Ier 38/12; BibRadz Cant 2/6; wkładł fie [Jakub] podłożywszy kámień pod głowę fwoię y vřnáł BielKron 14v, 31v, 376v; Ova gallinis supponere, Podłózić yáycá pod naliádki/ álbo náfádzić ná yáycách. Mącz 312a, 312a; SienLek 55, 68v; HistRzym 16, 32, 77; SkarŻyw 484; A drudzy [żórawie] śpią/ pod fkrzydła głowę podłożywszy. KmitaSpit B.

podłożyć gdzie (1): gdyby fie fnađ nye obáčnye á nye wposcieli [synaczek] wkładł/ każe podłożyć co miękkyego yemu wglowy *GliczKsiąż* E5v.

Zwroty: »podłożyć ogień« = *podpalić; ignem supponere Vulg; ignem subditare Mącz [szyk zmienny]* (2): A iá teź rozlíekam drugiego wołu ná líthuki/ y wložę ná drwá/ á ognia nie podłożę. *Leop 3.Reg 18/23; Mącz 93a.*

【»podłożyć [pod co] węgla«: *Podbieray tedy vle w zarań/ poki się iefzcze přczóły nie zágrzeią [...]/ kurzenie teź miey przytym z galbanu álbo z fuche⁸⁰ gnoiu wołowego/ podłożywszy podeń węgla/ w iákim gárnku álbo naczyńiu z ktoregoby ciáfna gębą zwierzchu wychodził dym. Cresc 1571 606.*】

Przen (5) :

podłożyć gdzie (1): A zwlecž ono ftáre odzyenie onych dawnych obłędliwoścí fwoich/ á podlož ie ná goścíniec iechánia iego. *RejPos 87v.*

Zwroty: »podłożyć fundamenta [pod co]« (1): *Iż iefzcze niżliś był podłożył fundáméntá pod wfzytki gory/ záwždym iá był s tobą. RejPos 232.*

»podłożyć pod kosę, pod miecz głowę« = *umrzeć, zostać ściętym [szyk zmienny]* (1:1): *Ale fłyfzę iż potym fnađ iuż ná wieki być W frogich mękach/ iefli kto tu bez łáfki Bożey/ Pod tę kořę okrutną głowę fwą podłoży. RejWiz 83; RejAp 162.*

»głowę podłożyć pod miecz« = *zostać potępionym (1):* *O frogiz to miecz/ [...] á fnađby lepiej ná káždy dzień tu podłożyć pod miecz głowę fwoię zá żywothá fwego/ niżli gdy iá przydzye podłożyć pod ten frogi miecz á pod then ftráfzliwy dekret iuż wiecznie wczyniony nád sobą. RejAp 162.*

a. *Napisac pod kreską ułamkową, wstawić [pod co]* (3) : *zořtała frakta 10 1/2. podlož podnie dzielnika tak 102/136 1/2. KłosAlg F2v; A iefćli nie wřzędzie łamana licžba iefć/ tedy podlož 1. pod ony termini kthore fą bez łamaney licžby KłosAlg F3v, F4.*

2. *Podporządkować; subicere Vulg [w tym: kogo (13), co (21)] (34) :*

podłożyć komu, czemu [w tym: sobie (1)] (8): który [Jezus Chrystus] odnowi ciało poniżenia nálezego/ przypodobane ciało ialności swoiey/ według oney sprawy mocy swoiey/ którą też może podłożyć sobie wżytki rzeczy. *Leop Philipp* 3/21, *Hebr* 2/8; A przetoż podłożywszy rozum słowu Bożemu wierzymy Pánu Bogu/ á nie przeciwko Bogu. *GrzegRóżn* K3; [Lecz gdy mowi że wżytko podłożył. pewna że oprócz (onego) który mu [Chrystusowi] podłożył wżytko. A gdy mu podłożono będzie wżytko/ tedy y łam fyn poddan będzie (onemu) który podłoży iemu wżytko. *BudArt* X]. Cf »podłożyć w moc«, »podłożyć pod nogi«.

Zwroty: »głowy (sw(oj)e) podłożyć w posłuszeństwo, pod posłuszeństwo« [w tym: komu (2), czyje (1)] [szyk zmienny] (2:1): Iż zacni krolowie podłożyli głowy łwe pod posłuszeństwo temu Pánu. *LubPs* Q4v *marg*; Bo to ielt wielkie więzienie ná mocarze swiátá tego/ iż rozumy ich łá zwiázáne łłowem Bożym/ ták iż głowy łwoie podłożyli w posłuszeństwo iego. *LubPs* ff4, Z3.

»podłożyć pod moc [czego], [komu] w moc« [szyk zmienny] (1:1): Włfytki sprawy rąk łwoich yemuś [Chrystusowi] w moc podłożył. *LubPs* C; *RejPos* 90.

»podłożyć (miasto podnożka, za podnożek) pod nogi ([czyje]), pod nogami (noga) [czyimi(-jq)], podnożkiem nodze (a. nog) [czyjej(-ich)], jako (a. za) podnożek nogam [czyim]« [w tym: (s)przeciwniki (7), nieprzyjacioly(-ele) (5), głowę (1); komu (4)] = *ponere a. subicere sub pedibus, ponere scabellum pedum Vulg* [szyk zmienny] (18:3:2:2): przydzye [...] panna ktora mocz twoyá złomy a glouá twoyá podlozy poth nogá łwoyá y zethrze yá w proch. *PatKaz* II 55v; *RejPs* 164v; *LubPs* Z2v [2 r.]; *KrowObr* 243; *RejWiz* 52v; Aleć muśi on krolowác/ áż podłoży wżytki nieprzyjaciele pod nogámi iego. *Leop* 1.*Cor* 15/25; Siedz po práwey ręce moiey/ áleź podložę nieprzyjacioly twoie/ iáko podnożek nogam twoim? *Leop* *Hebr* 1/13, 1.*Cor* 15/26, *Eph* 1/22; *RejPos* 79v, [136]v, 145v, 191v, 212; *RejPosWiecz*² 92; *KuczbKat* 55; *SiebRozmysł* H3v, K2.

»podłożyć pod opiekę [czyjq]« (1): vciekay łie mocno do onego zwirzchniego páłterzá łwego/ [...] y wżytkę nádzieię twoię podlož mocno pod miłofierdzie á pod łwiętą opiekę iego *RejPos* 124v.

[»pod wolá [czyjq] podłożyć«: Co iżeś ták niewymowne w łercu twym vczuá wefełe/ gdyś [...] pod wolá Bożá podłożywszy twoię wolá/ słałás łie prawdziwą mátká Oycá twoiego. *BzowRóż* 45 (*Linde*).]

Szeregi: »podłożyć a poddać« [szyk 1:1] (2): *RejPos* 90; Bog Ociec wżythko podłożył á poddał pod nogi Pána Kryłtułowe *RejPosWiecz*² 92.

»podrzucić a podłożyć« (1): A tám ie [łupy sprzeciwników człowieka] podrzucił á podłożył/ [...] miałto podnożká pod łwięte nogi iego. *RejPos* [344]v.

*** *Bez wystarczającego kontekstu* (1) : Submittere, poddacz, podlozicz *BartBydg* 236.

Synonimy: 1. *podetknąć, podstawić, postawić;* 2. *poddać, poruczyć, powierzyć.*

Formacje współrdzenne cf ŁOŻYĆ.

Cf **PODŁOŻENIE, PODŁOŻONY**

MŚ, AL